

Nieuwe beslistool Agrifirm Plant helpt Wolterinck bij EPR-behandeling met nematoden

'Het wegzuigen van eikenprocessierupsnesten behoort hiermee nagenoeg tot het verleden'

De afgelopen jaren kropen de eikenprocessierupsen (EPR) opvallend vroeg uit hun cocon en werden de eerste brandharen van EPR al gemeld nog voordat de eerste vogels uit hun ei kropen. Niet gek dus dat veel bedrijven volop bezig zijn met de (door)ontwikkeling van methoden om het groeiende probleem aan te pakken. Wolterinck zet in de aanloop naar het seizoen in op het behandelen van EPR met nematoden, met gebruikmaking van een 'beslistool' die werd ontwikkeld door Agrifirm Plant.

Auteur: Kelly Kuenen

5 min. leestijd

ACTUEEL

sierupsen worden de nematoden in een mengsel met water levend op de bomen gespoten, waar ze de rupsen binnendringen. De wormpjes scheiden een voor de rupsen schadelijke bacterie af. De nematoden worden 's nachts op de bomen aangebracht en blijven ongeveer één nacht in leven. De nematodentechniek is preventief, wat wil zeggen dat de beestjes opgespoten worden in de eerste ontwikkelingsfase van rupsen, op het moment dat deze nog geen brandharen hebben. De rupsen zijn daarna geen gevaar meer voor omwonenden en hoeven daarom na behandeling niet alsnog verwijderd te worden.

Wolterinck heeft onlangs, naast de bekende behandeling met XenTari (granulaat), een eigen preventieve toepassing van nematoden bij EPR ontwikkeld. Het bedrijf liet de EPR-behandeling met nematoden eerder door andere partijen uitvoeren, maar besloot dit zelf op te pakken, omdat de markt naar eigen zeggen groot genoeg is. 'Er zijn een paar spelers actief op de markt, maar mede door de toenemende vraag is er volgens ons meer ruimte voor concurrentie', vertelt projectmanager Marvin Hendriks. Wolterinck begon daarom zelf te experimenteren met toepassingsmethoden en met het aanpassen van de apparatuur waarmee de nematoden, Entonem van Koppert, worden aangebracht. Hoewel Hendriks niet het geheim van de smid wil verklappen, komt het er in principe op neer dat de spuitkop aangepast moest worden aan de samenstelling van het nieuwe middel.

Beslistool

De resultaten van de behandeling met nematoden zijn over het algemeen zeer positief. Bepalend zijn hierbij de juiste samenstelling van de spuitvloeistof, de weersomstandigheden en het stadium van de EPR. Zo kan regen ervoor zorgen dat nemato-

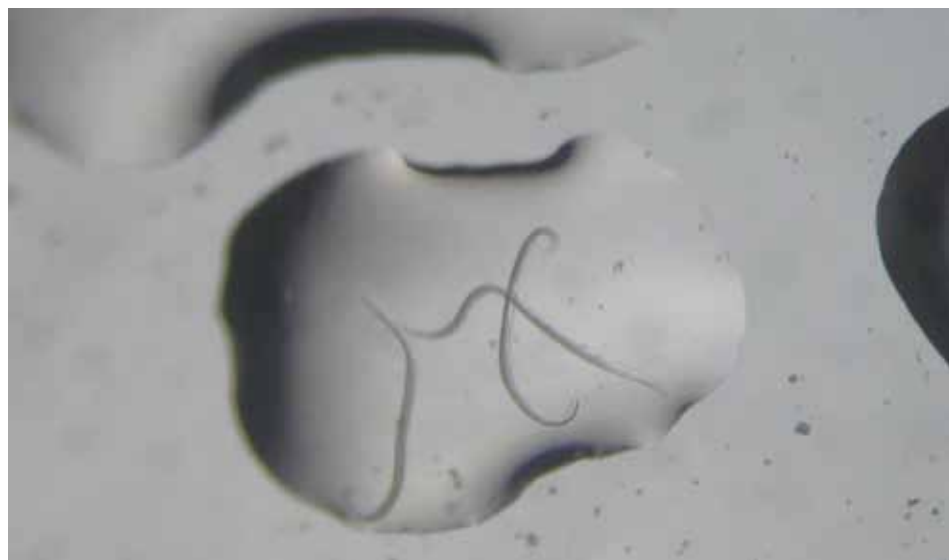
den vroegtijdig wegspoelen en de behandeling onvoldoende werkt. Om met deze factoren goed rekening te houden, ging Wolterinck in 2015 een samenwerking aan met Agrifirm Plant. Dit laatste bedrijf ontwikkelde het zogenaamde 'beslissingsondersteunend systeem' ofwel BOS, waarmee het juiste moment van toepassing kan worden bepaald. Dit houdt kortgezegd in dat er bij de bestrijding met nematoden rekening wordt gehouden met alle biologische factoren die invloed hebben op de effectiviteit van de behandeling: het ontwikkelstadium van de rups en de meteorologische omstandigheden. BOS helpt bij het voorspellen van het moment waarop de verschillende stadia worden ingezet, zoals het moment waarop de larven uit hun ei kruipen. Vooral dit laatste is met het blote oog moeilijk waar te nemen, omdat de eitjes zich in de boomtoppen, dus op grote hoogte bevinden. Met het BOS kan beter gepland worden op welk moment er met de bestrijding gestart moet worden.

'Voor de ontwikkeling van het systeem maakte Agrifirm Plant beeldopnamen van alle stadia in de ontwikkeling van de EPR', vertelt Peter Swinkels van Agrifirm Plant. 'Dat hebben we gedaan om onze rekenmodellen te ijken en praktijkrijp te maken.'

Praktijk

Om te testen of de behandeling en de beslistool ook in de praktijk het gewenste effect opleverden, werd de behandeling uitvoerig in de praktijk getest. Vorig jaar startten Wolterinck en Agrifirm Plant proeven in Eindhoven en Lochem. Op vijf proeflocaties werden in totaal 250 bomen bespoten met nematoden. Uit de testen bleek volgens Wolterinck dat zo'n 95% van de rupsen één werkgang niet overleefde, rekening houdend met de juiste omstandigheden. Om te testen of

Nematoden worden in verschillende sectoren gebruikt bij de bestrijding van ongewenste organismen. Nematoden dringen dieren als kevers, engerlingen en emelten binnen, waarna de drager binnen enkele dagen doodgaat. Bij eikenproces-

Nematoden

het moment van opbrengen juist was, werd op een van de vijf proeflocaties niet volgens het BOS gespoten. 'Zoals verwacht had dat niet het gewenste resultaat. Dat bevestigde voor ons dat de methode werkt', vertelt Hendriks. De projectleider is tevreden met het resultaat. 'Door de effectieve bestrijding met behulp van een BOS is een tweede behandeling niet nodig. Daardoor is onze methode een goedkope oplossing en behoort het wegzuigen van eikenprocessierupsnesten nagenoeg tot het verleden.' Volgens Hendriks onderscheidt Wolterinck zich daarmee ook van aanbieders die rupsen in twee werkgangen bestrijden.

Het BOS vormt een manier om de behandeling te kunnen plannen én deze te onderbouwen ten opzichte van opdrachtgevers. 'Door rekening te houden met meteorologische omstandigheden, behalen we een hoog resultaat', vertelt Hendriks. 'Dat heeft als consequentie dat we de werkzaamheden soms moeten uitstellen als de temperatuur of luchtvochtigheid te laag is. Als ik twijfel over het al dan niet uitvoeren van een behandeling op een bepaald moment, dan doe ik het niet.' Volgens Hendriks vraagt dat om enige flexibiliteit, maar is het resultaat er ook naar. Eén werkgang kost weliswaar meer dan een werkgang bij veel andere aanbieders, maar in het totale plaatje levert het voordelen op, volgens Hendriks. 'Behandeling in één werkgang geeft minder overlast voor de omgeving, minder arbeidskosten en een lagere CO₂-uitstoot.'

Garantieplan

Wolterinck signaleerde dat het voor veel gemeen-

ten lastig is een volledig plan van aanpak op te stellen. 'We merkten dat gemeenten de financiële kant van EPR-bestrijding niet goed in beeld hadden. Zij willen budgetmatig kunnen sturen, maar de kostenpost vinden ze lastig in te schatten', vertelt Hendriks. Om hieraan tegemoet te komen, komt Wolterinck met een garantieplan bij de bestrijding van rupsen dat opdrachtgevers voor minstens een jaar ontzorgt. Het garantieplan geldt zowel voor de bovenstaande methode als voor de bestrijding met XenTari. Volgens Hendriks is het bij de nematodenbestrijding lastiger om garantie te geven. 'Dit omdat het middel 's nachts moet worden gespoten, wat nu eenmaal wat meer uitdagingen met zich meebrengt voor de uitvoerders.'

In het garantieplan wordt ook rekening gehouden met het BOS. 'Dankzij dit systeem werken we op het juiste moment en onder de gunstigste weersomstandigheden. Daardoor kunnen wij 95 procent schone bomen garanderen na één nematodenbehandeling, in plaats van na meerdere gangbare behandelingen. Door deze efficiëntie kunnen we goede prijsafspraken maken.' De vijf procent rupsen die gemiddeld in leven blijven, heeft Wolterinck opgenomen in het garantieplan, wat inhoudt dat een eventueel achtergebleven hoeveelheid rupsen door het bedrijf wordt verwijderd.

Nematoden versus XenTari

De bestrijding van de eikenprocessierups met nematoden is een duurzame optie. De nematoden doden de rups, zodat er geen andere (chemische) middelen aan te pas hoeven te komen. Door de toepassing in een vroeg stadium en de korte

werkingstijd is de invloed op andere organismen nihil. De eikenprocessierupsen veroorzaken op het moment van behandeling nog geen overlast voor mens en dier. Ook later wordt er dus geen overlast van de rupsen ondervonden, bijvoorbeeld in de vorm van brandharen.

'We merkten dat gemeenten de financiële kant van EPR-bestrijding niet goed in beeld hadden'

Dat laatste geldt ook voor bestrijding met XenTari op een moment dat de rupsen nog geen overlast veroorzaken. Wolterinck blijft behandeling met XenTari aanbieden als alternatief voor de behandeling met nematoden. Volgens Hendriks vragen gemeenten veelal zelf om een bepaalde methode, maar het bedrijf kan hierbij wel een adviserende rol vervullen. 'In de praktijk kiezen gemeenten vaak voor behandeling met XenTari, wat goedkoper is dan behandeling met nematoden. Die mogelijkheid blijft bestaan. In sommige gevallen bevelen wij een partij aan om toch voor de methode met nematoden te kiezen.' Als voorbeeld noemt Hendriks bomen die behandeld moeten worden in een gebied met beschermde vlindersoorten. Hoewel XenTari te boek staat als biologisch middel, heeft het een langere werkingsduur. 'XenTari blijft zo'n tien dagen actief. Nematoden hebben hun werking vaak na een nacht verloren, in een enkel geval na anderhalve nacht. Daardoor hebben ze geen effect op andere organismen. In bepaalde gevallen willen we het zekere voor het onzekere nemen en bevelen we het gebruik van nematoden aan.'

Marvin Hendriks

Peter Swinkels

Be social

Scan of ga naar:

www.boomzorg.nl/artikel.asp?id=19-5633